

Ställer bränslebolagen miljökrav på fordonsbränslen?

Debattens vågor om bränslenas miljönytta går höga och de förnybara drivmedlens för- och nackdelar nagelfars. Det är en viktig diskussion, men frågan är vad de som har störst makt att påverka utbudet på våra tankställen i Sverige gör för att sälja så hållbara bränslen som möjligt? Vilka miljökrav och sociala krav ställer de idag på sina leverantörer av bensin, diesel och etanol?

Gröna Bilister har presenterat flera studier som visar att med rätt produktionsmetoder ger etanolen stora koldioxidvinster och med sämre metoder och råvaror så blir nyttan inte lika stor. Det gäller alltså att ställa krav på produktionen av bränslet. Detta gäller naturligtvis även produktionen av diesel och bensin. Mer eller mindre effektiva produktionsmetoder kan användas, och förhållandena för arbetarna på oljefälten och i raffinaderierna är lika viktiga som arbetssituationen på sockerrörsfälten.

I syfte att vägleda bränsleköpare har Gröna Bilister sänt en enkät till nio bränslebolag med tankstationer i Sverige. Genom att få veta vilka krav bränslebolagen ställer på de olika bränslena så får kunderna möjlighet att välja den leverantör som tar mest miljö- och sociala hänsyn idag.

Företagen har fått fem frågor att besvara (fråga 1 och 2 hade flera delfrågor, se bilaga 1):

1. Vilka konkreta sociala krav ställer ni på tillverkare/leverantörer av bensin, diesel och etanol?
2. Vilka konkreta miljömässiga krav ställer ni på tillverkare/leverantörer av bensin, diesel och etanol?
3. Har ni vid något inköp av bensin eller diesel begärt att bränslet ska uppfylla internationella konventioner om arbetsförhållanden där råvaran tas fram?
4. Har ni vid något inköp av etanol begärt att bränslet ska uppfylla internationella konventioner om arbetsförhållanden där råvaran tas fram?
5. Hur ställer ni er till en social och miljömässig certifiering av bränslen? På vilken nivå bör den ske?

Enkäten sändes per e-post i slutet av augusti. Breven var adresserade till bolagens informationsadresser (adresskälla SPI). Företagen fick tre veckor på sig att svara. De har sedan fått två påminnelser och svarstiden har förlängts. Det sista svaret kom in i slutet av oktober.

Endast fyra av de bränslebolag som finns på svenska marknaden har svarat på enkäten: Hydro (som gått samman med Statoil från 1 oktober), Preem, Statoil och St1 (mycket kort svar). Nedan redovisas företagens svar.

Bränslebolag	Svar	Sociala krav			Miljökrav			Internationella Konventioner	Syn på certifiering	Kommentar
		Bensin	Diesel	Etanol	Bensin	Diesel	Etanol			
DIN-X	Nej	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hydro	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Positiva	Ingår nu i Statoil Hydro
Jet	Nej	-	-	-	-	-	-	-	-	
OKQ8	Nej	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preem	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ser svårigheter, måste göras på global nivå	Har eget raffinaderi, kan välja produkter
Shell	Nej	-	-	-	-	-	-	-	-	
St1	Nja	-	-	-	-	-	Nja	-	-	Hänvisar till SEKAB
Statoil	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, inom FN:s Global Compact	Ja, inom FN:s Global Compact	Deltar i FN:s Global Compact
Q Star	Nej	-	-	-	-	-	-	-	-	

Det företag som i denna enkät ställer krav är Statoil. I svaret uppger Statoil att företaget har tagit fram ett etiskt regelverk och deltar i samarbetet kring FN:s hållbarhetsarbete för företag: Global Compact. Global Compact består av tio principer som tar upp mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljöfrågor och antikorrupktion. Statoil har inköpskriterier för förnybara drivmedel (etanol och biodiesel) som fokuserar på ursprung, total CO2 utsläpp, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, miljö och antikorrupktion i enlighet med dessa tio principer. När det gäller bensin och diesel svarar Statoil att de har egen utvinning och raffinaderier och då gäller företagets ledningssystem. Koncernens generella etiska krav gäller vid köp av råolja och produkter på den internationella spotmarknaden. Den omfattas särskilda krav när det gäller transporter.

Hydro, Statoil och Preem svarade alla att de är positiva till ett certifieringssystem för förnybara drivmedel. Preem ansåg att det måste genomföras på global nivå eftersom en stor del av oljan säljs på spotmarknaden. Företaget menade att gör det är svårt att spåra varifrån produkten kommer ursprungligen. Statoil har i första hand satsat på samarbetet inom FN:s Global Compact.

Slutsats

Trots att diesel och bensin har funnits på den svenska marknaden i mer än ett sekel har bara ett bolag etiska riktlinjer för den egna produktionen och vid köp av råolja på spotmarknaden. Statoil ställer även krav på de förnybara drivmedel företaget köper. Gröna Bilister är mycket positiva till det arbete som Statoil har påbörjat. För övriga bolag finns minst sagt mycket kvar att göra....

Kristina Birath

För Gröna Bilister november 2007

Bilagor: Frågorna
The Ten Principles of the United Nations Global Compact

Bilaga 1

Enkät om miljökrav och sociala krav på fordonsbränslen som säljs i Sverige

1. Vilka konkreta sociala krav ställer ni på tillverkare/leverantörer av bensin, diesel och etanol? Var vänlig svara med ja eller nej på nedanstående frågor, och komplettera gärna med andra krav ni ställer. Klargör för vilket/vilka bränslen ni ställer respektive krav.

a) Krav på maxarbetstid? Ja/nej. Om ja, enligt vilka lagar/vilken konvention/vilken standard?

b) Förbud mot barnarbete? Ja/nej. Om ja, enligt vilka lagar/vilken konvention/vilken standard?

c) Krav på viss lägstanivå för löner? Ja/nej. Om ja, enligt vilka lagar/vilken konvention/vilken standard?

d) Krav på tillstånd att vara med i en fackförening? Ja/nej. Om ja, enligt vilka lagar/vilken konvention/vilken standard?

2. Vilka konkreta miljömässiga krav ställer ni på tillverkare/leverantörer av bensin, diesel och etanol? Var vänlig svara med ja eller nej på nedanstående frågor, och komplettera gärna med andra krav ni ställer. Klargör för vilket/vilka bränslen ni ställer respektive krav.

a) Krav på skydd av biologisk mångfald? Ja/nej. Om ja, enligt vilka lagar/vilken konvention/vilken standard?

b) Krav på skydd av grundvatten från förorening? Ja/nej. Om ja, enligt vilka lagar/vilken konvention/vilken standard?

c) Krav på viss total energieffektivitet? Ja/nej. Om ja, på vilken nivå och enligt vilken beräkningsmodell?

d) Krav på viss total koldioxidreduktion jämfört med bensin (endast relevant för etanol)? Ja/nej. Om ja, på vilken nivå och enligt vilken beräkningsmodell?

3. Har ni vid något inköp av bensin eller diesel begärt att bränslet ska uppfylla internationella konventioner om arbetsförhållanden där råvaran tas fram? Om ja, hur stor andel av era totala inköp omfattas av sådana krav? Om nej, varför inte?

4. Har ni vid något inköp av etanol begärt att bränslet ska uppfylla internationella konventioner om arbetsförhållanden där råvaran tas fram? Om ja, hur stor andel av era totala inköp omfattas av sådana krav? Om nej, varför inte?

5. Hur ställer ni er till en social och miljömässig certifiering av bränslen? På vilken nivå bör den ske?

The Ten Principles of the United Nations Global Compact

- Principle 1: Businesses should support and respect the protection of internationally proclaimed human rights; and
- Principle 2: make sure that they are not complicit in human rights abuses.
- Principle 3: Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;
- Principle 4: the elimination of all forms of forced and compulsory labour;
- Principle 5: the effective abolition of child labour; and
- Principle 6: the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.
- Principle Seven: business should support a precautionary approach to environmental challenges;
- Principle Eight: undertake initiatives to promote greater environmental responsibility; and;
- Principle Nine: encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies.
- The Tenth Principle:“ Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery“

Läs mer på www.unglobalcompact.org.